

จุลสาร

ปีที่ 26 ฉบับที่ 4 เดือน มกราคม

กรมศุลกากร

ศุลกากร

Customs Bulletin

*A secure business
environment for
economic development*

Future of Customs

วิสัยทัศน์ (Vision)

องค์กรที่มุ่งมั่นให้บริการศุลกากรเป็นเลิศ
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย
และเชื่อมโยงการค้าโลก

An excellent Customs service to achieve
sustainable development of Thailand economy
and global trade connectivity

พันธกิจ (Mission)

- อำนวยความสะดวกทางการค้าและส่งเสริมระบบโลจิสติกส์ของประเทศ
Facilitate trade and promote national logistics system
- ส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศด้วยมาตรการทางศุลกากรและข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ
Promote national economy by implementing Customs-related measures and international trade information
- ปกป้องสังคมให้ปลอดภัยด้วยระบบควบคุมทางศุลกากร
Protect and secure society based on Customs control system
- จัดเก็บภาษีอย่างเป็นธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ
Collect revenue in a fair, transparent and efficient manner

ค่านิยมองค์กร
(Core Value)

I-SMILE

I Integrity
S Service Mind/Self-esteem
M Modernization
I Innovation
L Learning
E Expert

ยุทธศาสตร์กรมศุลกากร

- พัฒนากระบวนการและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า
Develop work process and ICT system for trade facilitation
- พัฒนามาตรการทางศุลกากรและข้อมูลการค้าระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนและเชื่อมโยงการค้าโลก
Develop Customs measures and international trade information promoting border trade and global trade connectivity
- พัฒนาระบบควบคุมทางศุลกากรให้มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกัน
Develop efficient and integrated Customs control system
- เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดเก็บภาษีโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
Enhance revenue collection efficiency and effectiveness based on good governance principal
- พัฒนาสมรรถนะบุคลากรและการบริหารจัดการองค์กร
Develop human resources capacity and organizational management

A **secure** business environment for **economic** development

EDITOR'S LETTER

สวัสดีเดือนแรกของปี พุทธศักราช 2561 สำหรับปีนี้กรมศุลกากรก็ยังคงมุ่งมั่น อำนวยความสะดวกทางการค้า ปกป้องสังคม และ พัฒนาเศรษฐกิจไทยให้ยั่งยืน พร้อมเชื่อมโยงการค้าโลก และพร้อมจะพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง เริ่มต้นปีวันศุลกากรสากล ซึ่งตรงกับวันที่ 26 มกราคมของทุกปี และกรมศุลกากรได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยสโลแกนสำหรับปีนี้ คือ "A secure business environment foreconomicdevelopment" ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัย ของสิ่งแวดล้อมทางการค้าเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ในเดือนมกราคมนี้ เรายังมีกิจกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจมากมาย อาทิ การร่วมหารือทวิภาคีระหว่างศุลกากรไทย กับศุลกากรญี่ปุ่น การร่วมเจรจาจัดทำความตกลงระหว่างราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ว่าด้วยเรื่องความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางศุลกากร นอกจากนี้ กรมศุลกากรได้ปฏิบัติการกิจป้องกันและปราบปรามการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพืชป่า ตามอนุสัญญาไซเตส โดยการตรวจยึดงาช้าง จำนวน 3 กิ่ง 31 ท่อน น้ำหนักกว่า 148 กิโลกรัม ทั้งนี้ ท่านสามารถติดตามกิจกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจเพิ่มเติมได้ในจุลสารเล่มนี้ ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะได้รับสาระและข่าวสารที่สำคัญจากกรมศุลกากรอย่างเต็มที่

ท้ายนี้เนื่องในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ผมขออวยพรให้ท่านจงประสบสุขพร้อมกับประสบความสำเร็จในทุกๆสิ่ง สวัสดีปีใหม่ครับ

กฤษา เกิดศรีพันธุ์

บรรณาธิการบริหาร

บรรณาธิการบริหาร

นายกฤษา เกิดศรีพันธุ์

บรรณาธิการ

นางปณณภา ดอสุพรรณ

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

นางสาวนัยรัตน์ พงศ์ศักดิ์นันท์

กองบรรณาธิการ

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

นางสาวศรปวันพัสดร์ บุญเชิด

นายประดิษฐ์ เพชรดา

นางนันทกา เปรมปรีดา

นายธนวัฒน์ สีนุสุข

นางจรรุณี อามานนท์

นางสาวบัณฑิตา ธาธาภูมิ

นายจเร อารีรักษ์

นางชลวรรณ สุขเมือง

นายสุระ ยุระเทพ

นายศรัณย์ ครน้อย

นางสาวศศิธร วรรณโท

นางสาวอมราวดี ยอดสุวรรณ

นายรินทร์ ชิวตระกูลชัย

e-Mail :

prcustoms@gmail.com

โทรศัพท์ / โทรสาร

0-2667-7335, 0-2667-7332

www.Facebook.com/
customsdepartment.thai

Read online : www.customs.go.th

Customs Care Center : 1164

CONTENT

ฉบับนี้มีอะไร?

6 What's up News

"วันศุลกากรสากล"
"ตรวจยึดงาช้าง มูลค่า 15 ลบ."

14 Cover Story

What is...*THE SECURIT PROGRAMME*

20 Customs Recommend

"CUSTOMS นะ ขอเจ้า"

วันศุลกากรสากล *International Customs Day 2018*

นายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร ประธานการจัดงานวันศุลกากรสากล ประจำปี 2561 กล่าวว่า วันศุลกากรสากล ตรงกับวันที่ 26 มกราคมของทุกปี และกรมศุลกากรได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สำหรับหัวข้อ (Theme) ของวันศุลกากรสากลประจำปี 2561 ที่กำหนดโดยองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) คือ "Security of Business Environment" โดยสโลแกนสำหรับปีนี้ ได้แก่ "A secure business environment for economic development" ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมทางการค้าเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

“กรมศุลกากรจึงได้คัดเลือกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่มีส่วนสำคัญในงานอันนำไปสู่ความมั่นคงปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมทางการค้า เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ให้เข้ารับใบประกาศเกียรติคุณจากองค์การศุลกากรโลก จำนวน 25 ราย”

โดยมีเครื่องมือขับเคลื่อนที่สำคัญ อาทิ การควบคุมทางศุลกากร การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า/ส่งออกสินค้าที่ผิดกฎหมาย การใช้ Digitalized Environment ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัยบริเวณพรมแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง WCO Security Project ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ รวมถึงความร่วมมือกับภาคเอกชน เป็นต้น

สืบเนื่องจากหัวข้อสำคัญเกี่ยวกับ "Security of Business Environment" ดังกล่าว กรมศุลกากรจึงได้คัดเลือกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่มีส่วนสำคัญในงานต่างๆ ข้างต้น อันนำไปสู่ความมั่นคงปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมทางการค้า เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ให้เข้ารับใบประกาศเกียรติคุณจากองค์การศุลกากรโลก จำนวน 25 ราย รวมทั้งเชิญแขกผู้มีเกียรติจากหน่วยงานภายนอก เข้าร่วมเป็นเกียรติในงานดังกล่าวด้วย ได้แก่ ที่ปรึกษาศุลกากรจากประเทศต่างๆ ที่ประจำอยู่ในประเทศไทย เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเสริมสร้างขีดความสามารถประจำภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (WCO Asia/Pacific Regional Office for Capacity Building: ROCBA/P) และผู้เชี่ยวชาญจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA)

นอกจากนี้ภายในงานยังมีการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้และกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม

ความมั่นคงปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมทางการค้าของกรมศุลกากรด้วย ได้แก่ 1) โครงการพันธมิตรศุลกากร (Customs Alliance) 2) WCO Security Project

อนึ่งกรมศุลกากรได้เข้าร่วมในโครงการขององค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ Program Global Shield ซึ่งสกัดกั้นองค์การอาชญากรรมไม่ให้เข้าถึงระเบิดแสวงเครื่อง และป้องกันการลักลอบหลีกเลี่ยงขนส่งเคมีภัณฑ์และสารประกอบอื่น ๆ เพื่อนำไปผลิตระเบิดแสวงเครื่อง โครงการ Advance Passenger Information (API) and Passenger Name Records (PNR) และโครงการป้องกันมิให้ผู้ก่อการร้ายเข้าถึงอาวุธขนาดเล็กและมีน้ำหนักเบา (Small arms and light weapons: SALW)

พิธีทำบุญตักบาตร เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ 2561

นายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร พร้อมคณะผู้บริหาร นำข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างกรมศุลกากร และผู้มีจิตศรัทธา ร่วมพิธีทำบุญตักบาตรเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ 2561 เพื่อถวายพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลกับถวายพระราชกุศลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ-บดินทรเทพยวรางกูร แต่พระภิกษุสงฆ์ จากวัดอัมพวัน จำนวน 19 รูป ณ ลานน้ำพุ หน้าอาคาร 1 กรมศุลกากร เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2561

หารือทวิภาคี ระหว่างศุลกากรไทย — ศุลกากรญี่ปุ่น

นายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร พร้อมคณะผู้บริหาร ให้การต้อนรับและเลี้ยงรับรอง Mr. Atsushi IIZUKA อธิบดีศุลกากรญี่ปุ่น และคณะ เนื่องในโอกาสการหารือทวิภาคีระหว่างศุลกากรไทย — ศุลกากรญี่ปุ่น ณ บ้านปาร์คนายเลิศ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561

การเจรจาจัดทำความตกลง ระหว่างราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และราชอาณาจักรไทย

นายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร และคณะจาก
สำนักกฎหมายกรมศุลกากร ให้การต้อนรับ Mr. Rob
van Kuik ที่ปรึกษาด้านนโยบายศุลกากรและกฎหมาย
กระทรวงการคลัง ผู้แทนฝ่ายเนเธอร์แลนด์ พร้อม
Mr. Frans Hartman เจ้าหน้าที่ระดับอาวุโส ประจำ The
Directorate-General for Tax, Customs Policy and
Legislation และ Mr. RICK Ligthart, Customs Attache'
ประจำประเทศสิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย และ
เวียดนาม เนื่องในวาระการเจรจาจัดทำความตกลง
ระหว่างราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์และราชอาณาจักร
ไทยว่าด้วยเรื่องความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่อง
ทางศุลกากร ณ ห้องประชุม 1 อาคาร 1 กรมศุลกากร
เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2561

ศุลกากรไทย ต้อนรับ ศุลกากรติมอร์ เลสเต

นายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร และคณะ
ให้การต้อนรับศุลกากรติมอร์ เลสเต ซึ่งนำโดย
Mr. Cancio Oliveira, Attache for Customs and Trade
Facilitation to Asia Pacific ณ ห้องรับรอง อาคาร 1
กรมศุลกากร เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2561

ศุลกากรไทย ต้อนรับ เอกอัครราชทูต ญี่ปุ่นประจำประเทศไทย

นายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร ให้การต้อนรับ Mr. Shiro Sadoshima เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย และหารือเกี่ยวกับการเลือกตั้งตำแหน่งเลขาธิการ (Secretary General) ขององค์การศุลกากรโลก ณ ห้องรับรอง อาคาร 1 กรมศุลกากร เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2561

กรมศุลกากร ให้การต้อนรับ

ผอ. ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

หน่วยบริการชายแดนแคนาดา

นายอวยชัย กุลทิพย์มนตรี รองอธิบดีกรมศุลกากร ให้การต้อนรับ Ms.Megan Imrie ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หน่วยบริการชายแดนแคนาดา (Canada Border Services Agency) ซึ่งประจำการอยู่ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน พร้อมด้วย Mr. Greg Fiddy, International Network Manager หน่วยบริการชายแดนแคนาดา (Canada Border Services Agency) ซึ่งประจำการอยู่ ณ สถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย ห้องประชุม 3 อาคาร 1 กรมศุลกากร เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2561

กรมศุลกากร ให้การต้อนรับ อุปทูตและหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประจำประเทศไทย

นายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร และคณะ ให้การต้อนรับ Mr. Jan Scheer อุปทูตและหัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประจำประเทศไทย พร้อมคณะผู้แทนศุลกากรเยอรมัน (Zollkriminalamt :ZKA) ณ ห้องรับรอง อาคาร 1 กรมศุลกากร เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2561

ตรวจยึดงาช้าง จำนวน 3 กิ่ง 31 ท่อน น้ำหนักกว่า 148 กิโลกรัม
ลักลอบนำเข้าจากกรุงลากอส ประเทศไนจีเรีย มูลค่าประมาณ 15 ล้านบาท

นายชัยยุทธ คำคุณ รองอธิบดีกรมศุลกากร รักษาการที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบควบคุมทางศุลกากร พล.ต.อ.เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ นายปิ่นสักก์ สุรัสวดี รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และนายกิตติพงศ์ กิตติขจร รองผู้อำนวยการ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สายปฏิบัติการ 1 ร่วมกันแถลงข่าวการตรวจยึดงาช้าง จำนวน 3 กิ่ง 31 ท่อน น้ำหนัก 148 กิโลกรัม เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2561

จากการประมวลข้อมูลของเจ้าหน้าที่ศุลกากร พบว่าขบวนการค้างาช้างมักจะลักลอบนำเข้างาช้างมาจากประเทศในทวีปแอฟริกาหรือแอฟริกาใต้ และใช้วิธีการสำแดงชนิดสินค้าที่เห็นได้ว่าเป็นสินค้าประจำถิ่น ในประเทศเหล่านั้น เพื่อลดความเสี่ยงจากการตรวจสอบ เจ้าหน้าที่จึงเฝ้าระวังและตรวจสินค้าที่มีต้นทาง จากประเทศกลุ่มเสี่ยงอย่างเข้มงวด โดยเมื่อ

วันที่ 20 ธันวาคม 2560 เจ้าหน้าที่ศุลกากรสำนักสืบสวนและปราบปราม และสำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าทางอากาศยานสุวรรณภูมิ ได้ตรวจสอบข้อมูลบัญชีสินค้าทางอากาศยาน (Manifest) พบข้อมูลการนำเข้าที่มีความเสี่ยงในการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพืชป่าใกล้สูญพันธุ์ นำเข้ามาทางสายการบินเอธิโอเปีย เที่ยวบินที่ ET618 ขนส่งจากต้นทางท่าอากาศยานมูตาলামูฮัมเหม็ด

(Murtala Muhammed International Airport) กรุงเทพมหานคร
ประเทศไนจีเรีย ปลายทางท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
ประเทศไทย สำแดงชนิดสินค้าเป็น General Goods
(สินค้าทั่วไป) จำนวน 3 ท่อน น้ำหนักรวมประมาณ 175
กิโลกรัม

เจ้าหน้าที่จึงได้อายัดสินค้าและใช้เครื่องมือ
ต่างๆ ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในการตรวจสอบ
ผลปรากฏว่าพบภาพวัตถุคล้ายงาช้างบรรจุอยู่ใน
ท่อน และไม่มีผู้ใดมาดำเนินพิธีการทางศุลกากรแต่
อย่างใด จากการสืบสวนพบว่าชื่อและที่อยู่ที่สำคัญ
เป็นชื่อและที่อยู่ที่ไม่ได้อยู่จริง มีวัตถุประสงค์เพื่อปกปิด
อำพรางไม่ให้เจ้าหน้าที่ตรวจพบ ดังนั้น เมื่อวันที่
5 มกราคม 2561 เจ้าหน้าที่ศุลกากรจึงร่วมกับหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องทำการตรวจสินค้าต้องสงสัยดังกล่าว พบงาช้าง
จำนวน 3 ถึง 31 ท่อน น้ำหนักรวมประมาณ 148 กิโลกรัม
ห่อหุ้มด้วยกระดาษฟอยล์ บรรจุอยู่ในลังกระดาษห่อหุ้ม
ด้วยถุงกระสอบสีเขียวยักษ์ชิ้นหนึ่ง

กรณีดังกล่าวเป็นการลักลอบนำเข้างาช้างซึ่ง
เป็นสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจาก
ซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดหรือนำ
ผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่า
สงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจาก
ซากของสัตว์ป่าดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ซึ่งการ
กระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร

พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง
สัตว์ป่า พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2557
พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2558 และกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ได้ยึดงาช้างทั้งหมดไว้เป็นของกลาง
ส่วนสำนวนคดีส่งพนักงานสอบสวนกองบังคับการปราบ
ปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม (บก.ปทส.) เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย
และดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

5 อย่าหลงเชื่อ!! กรณี หลอกหลวง

1

กรณีที่มีมิจฉาชีพโทรศัพท์มาแอบอ้างว่ามีพัสดุส่งมาจากต่างประเทศแต่ติดปัญหาด้านภาษีกับกรมศุลกากรและแจ้งให้จ่ายเงินเพื่อดำเนินการไม่เช่นนั้นจะถูกเจ้าหน้าที่ยึดพัสดุนั้น

2

กรณีมีชาวต่างชาติที่ได้มีการทำความรู้จักผ่านทางสังคมออนไลน์และอ้างว่าได้ส่งของขวัญหรือของมีค่าต่างๆมาให้ผู้เสียหายและให้รอรับการติดต่อจากบริษัทขนส่งสินค้าจากนั้นไม่นานก็จะได้รับการติดต่อจากบริษัทขนส่งสินค้าทาง e-mail และโทรศัพท์โดยให้ออนเงินจำนวนมากไปยังบริษัทขนส่งสินค้าในต่างประเทศเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและค่าภาษีอากร

3

กรณีบุคคลแอบอ้างเอกสารใบรับรองที่มีการลงนามโดยนายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร ให้แก่ภาคเอกชนซึ่งได้นำเอกสารดังกล่าวมายื่นสอบถาม ณ ตำนศุลกากรหนองคาย

4

กรณีการลงเว็บไซต์ประกาศขายสินค้าราคาถูกโดยอ้างว่าเป็นสินค้าจากกรมศุลกากรและให้ออนเงินมัดจำหรือนัดให้ไปชำระเงินส่วนที่เหลือเพื่อรับสินค้าด้วยวิธีการต่างๆที่ไม่ถูกต้องซึ่งกรมศุลกากรขอยืนยันว่าการจำหน่ายสินค้าของกลางกรมศุลกากรโดยวิธีที่ถูกต้องจะเป็นการลงประกาศขายทอดตลาดอย่างเป็นทางการเพียงวิธีเดียวและจะรับชำระเงิน ณ ที่ทำการศุลกากร โดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรเท่านั้น

5

กลุ่มมิจฉาชีพแอบอ้างเป็นเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร เรียกเก็บเงินในการผ่านพิธีการทางศุลกากร

***หากมีข้อสงสัยหรือไม่แน่ใจเกี่ยวกับการดำเนินการใดๆ สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ Customs Call Center 1164

หากพบเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรกระทำการโดยมิชอบสามารถร้องเรียนได้ที่กลุ่มคุ้มครองส่งเสริมจริยธรรม หมายเลข 1332

What is THE SECURIT PROGRAMME

The WCO's response mechanism to assist its Member administrations with their border security related challenges.

“G7 Action Plan on Countering
Terrorism and Violent Extremism”
adopted at the G7 Ise-Shima (Japan)
Summit in 2016.

JAPAN GOV
THE GOVERNMENT OF JAPAN

The Government of Japan financially
supports the initiative with a con-
tribution totaling over (7) million US
dollars.

Launching of a new security initia-
tive in South East Asia

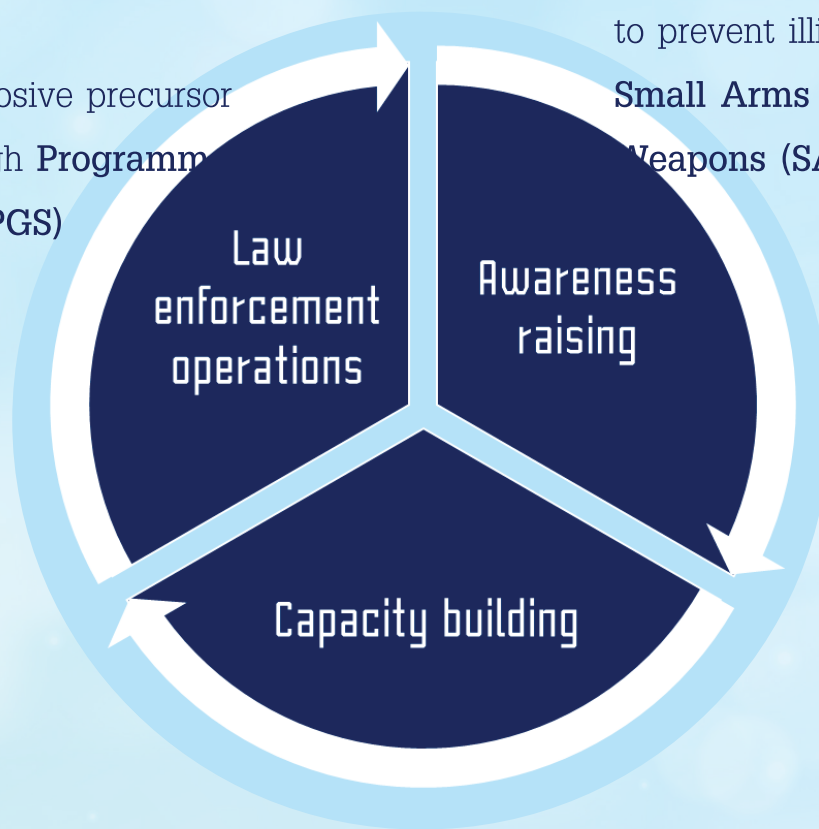
The Security Project

The Security Project

to combat illicit
diversion of explosive precursor
chemicals through Programme
Global Shield (PGS)

to prevent illicit trafficking of
Small Arms and Light
Weapons (SALW)

to monitor cross-border movement of passengers through
the utilization of **Advance Passenger Information (API)**
/ **Passenger Name Records (PNR)**

Participated in the Initial Meeting
with the World Customs Organization
on joining the WCO Security Program
at the Customs Department.

WCO Security Project
Opening Ceremony
At Anantara Siam Bangkok Hotel,
Thailand

Delegates participated the WCO Asia/
Pacific Regional Workshop on
Small Arms and Light Weapons (SALWs)
in Melbourne, Australia

NOV 2016

MAR 2017

JUL 2017

NOV 2016

NOV 2016

APR 2017

JUL 2017

Welcoming the WCO to Study
Visit Air Cargo Security at
Suvarnabhumi Airport Cargo
Clearance Customs Bureau
and IED Situation At
Sadao Customs House.

Delegates attended meetings
related to the WCO Security
Program in Vietnam.

Delegates joined the WCO Asia/
Pacific Regional Strategic
Workshop on the WCO Security
Program in Jakarta, Indonesia.

Meeting on Preparation and
Progress of WCO Security Project
in South East Asia with WCO at
The Customs Department and
WCO visited Suvarnabhumi
Airport.

Investigation and Suppression Bureau

Programme Global Shield (PGS)

PGS' sole purpose is to reduce terrorist organizations' ability to obtain improvised explosive devices- IEDs materials, therein reducing the number of casualties and deaths. It is a programme that saves both lives and limbs.

Suvarnabhumi Airport Cargo Clearance Customs Bureau

Small Arms and Light Weapons (SALW)

To enhance the ability of customs to detect Small Arms and Light Weapons shipped in Air Cargo, Express Courier and Postage to Southeast Asian and Pacific countries.

Suvarnabhumi Airport Passenger Control Customs Bureau

Passenger Information (API) Passenger Name Records (PNR)

The utilization of advance passenger information (API) and passenger name records (PNR) to perform effective risk analysis on passengers in order to stem the flow of FTFs and other terrorist groups

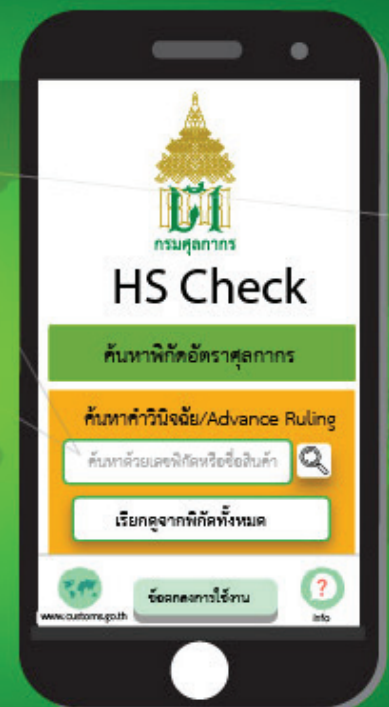
อย่าช้า!! โหลดเลย

HS Check

ระบบสืบค้นคำวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากร
ค้นหาพิกัด... เพียงปลายนิ้วสัมผัส

ใช้งานง่าย พร้อมด้วยข้อมูลที่จำเป็นสำหรับงานด้านพิกัดอัตราศุลกากรครบถ้วน

ดาวน์โหลด Application ได้แล้ววันนี้
ทั้งในระบบ Android และ iOS

CUSTOMS นะ ออเจ้า

โดย กริษา เกิดศรีพันธุ์
และ เกริกฤทธิ์ ฉายศิริกุล
กรมศุลกากร

ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2561 เกิดปรากฏการณ์นิยมไทยย้อนยุค ทั้งจากงานอุ่นไอรักคลายความหนาว ณ พระลานพระราชวังดุสิตและสนามเสือป่า ระหว่างวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ถึง 11 มีนาคม 2561 โดยมีแนวคิดการจัดงานที่โดดเด่นและสร้างสรรค์ด้วยบรรยากาศสุดคลาสสิกให้ได้ย้อนเวลากลับไปในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 จนถึงกาลปัจจุบัน ทั้งบรรดาส່ว่นราชการและภาคเอกชนต่างร่วมมือร่วมใจกันจัดซุ้มแสดงนิทรรศการ นำเสนอภาพเหตุการณ์สำคัญ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ อาหาร

การกินและการแต่งกายของผู้เข้าร่วมงานก็พาให้ย้อนรำลึกไปสู่ความรุ่งเรืองทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าชื่นชมของไทยในอดีต กอปรกับกระแสความนิยมละครโทรทัศน์ เรื่อง "บุพเพสันนิวาส" จากบทประพันธ์นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ของคุณจันทรีวีร์ สมปรีดา เจ้าของนามปากกา "รวมแพง" นำเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในช่วงสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งถือเป็นยุคทองของกรุงศรีอยุธยาทั้งในด้านการทหาร วรรณคดี การค้าขายกับต่างประเทศ และการทูต โดยเฉพาะการส่งคณะราชทูตไปเชื่อมสัมพันธไมตรีกับฝรั่งเศส ในรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แล้วนำเรื่องราวในอดีตมาเสริมเติมแต่งและผูกเรื่องราวเข้ากับตัวละครที่บางส่วนมีตัวตนจริงในอดีตเชื่อมโยงกับปัจจุบัน บอกเล่าเรื่องราวผ่านการใช้ชีวิตประจำวันและให้ผู้ชมละครค่อยๆ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ไปพร้อมๆ กันกับตัวละครเอกของเรื่อง จึงส่งผลให้ประชาชนคนไทยแทบ

จะทุกเพศ ทุกวัย เริ่มสนใจค้นคว้าศึกษาประวัติศาสตร์และภาษาศาสตร์ ด้วยการใช้คำสรรพนามที่คนยุคสมัยโบราณนิยมใช้ เช่น "ออเจ้า (otcháoou)" ที่ใช้เป็นทั้งสรรพนามบุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 ทั้งที่เป็นเอกพจน์และพหูพจน์ โดยนิยมใช้พูดแทนคำว่า "คุณ" แก่บุคคลที่มีฐานะต่ำกว่าหรืออายุน้อยกว่าและอาจใช้เป็นสรรพนามแทนตัวบุคคลซึ่งผู้พูดไม่รู้จำชื่อเสียงเรียงนามมาแต่ก่อน รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายแบบไทย โดยการแต่งชุดไทยออกไปในพื้นที่สาธารณะ สถานที่ราชการ ห้างร้าน หรือเข้าร่วมพิธีการสำคัญต่างๆ ทั้งนี้ หลังจากมีผู้เรียกสรรพนามแทนตัวผู้เขียนว่า ออเจ้า พร้อมประโยคคำพูดคล้ายคนสมัยโบราณสื่อสารกัน จึงก่อให้เกิดความสงสัยใคร่รู้และหาโอกาสชมละครทีวีเรื่องดังกล่าวเช่นกัน และพบว่าเนื้อหาในละครได้มีการกล่าวถึงการค้าขายกับต่างประเทศ รวมถึงกิจการด้านการจัดเก็บภาษีอากรในยุคสมัยนั้นซึ่งถือว่ารุ่งเรืองมาก อีกทั้ง เมื่อตัวละครเอกของเรื่อง "ขุนศรีวิสารวาจา (พ่อเดช)" และ "ออกพระฤทธิกำแหง (คอนสแตนติน ฟอลคอน)" รับราชการอยู่ในกรมพระคลังหรือกรมท่าซึ่งมีภารกิจด้านการค้าขายกับต่างประเทศ รวมถึงการเก็บภาษีอากรจากของที่นำเข้าและส่งออกจากราชอาณาจักร จึงอนุมานได้ว่า ตัวเอกของเรื่องมีราชการและงานในหน้าที่รับผิดชอบ ที่หมายรวมถึงกิจการภาษี หรือการศุลกากร (CUSTOMS) ประกอบอยู่ด้วยนั่นเอง

CUSTOMS (คัส-ทัมส) เป็นคำที่ใช้เรียกขานหน่วยงานและองค์กรด้านภาษีที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีจากสินค้านำเข้า-ส่งออก หรือ ภาษีศุลกากร ซึ่งเป็นรายได้ของรัฐ จากการศึกษาด้านศัพทมูลวิทยาหรือที่เรารู้จักกันในนามการศึกษาที่มาของคำศัพท์ พบว่า CUSTOMS เปรียบเสมือนธรรมเนียม ประเพณี พฤติกรรมและวิถีปฏิบัติที่มีมาอย่างยาวนานจนเป็นที่ยอมรับในทางกฎหมายของสังคมนั้นๆ ในสมัยอดีตกาล การนำคน (รวมถึง ข้าทาสบริวาร) และสินค้าเดินทางผ่านจากดินแดนของอาณาจักรหนึ่งเข้าสู่อีกอาณาจักรหนึ่งจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียม ค่าภาษีและค่าผ่าน

ทางให้แก่เจ้าของพื้นที่เพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการเดินทางซึ่งเป็นไปโดยความสมัครใจของเหล่าพ่อค้าวานิชย์และกองคาราวานสินค้าจากต่างแดน ซึ่งต่อมาวิถีปฏิบัติดังกล่าวได้พัฒนาการไปสู่การมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งทางกฎหมาย หรืออีกนัยหนึ่ง คือเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำและ/หรือปฏิบัติ (DUTY) โดยชำระค่าธรรมเนียมในรูปแบบเงินตรา ของมีค่าและสินค้าต่างๆ สำหรับการผ่านดินแดนและได้รับสิทธิประโยชน์ในการนำสินค้าเข้าและส่งออกสินค้าออกไปทำการค้าขายจากดินแดนอธิปไตยหรืออาณาจักรหนึ่งสู่อีกดินแดนหนึ่ง โดยรายได้ที่เกิดจากภาษีศุลกากรเหล่านี้เป็นรายได้สำคัญของรัฐอธิปไตยในสมัยนั้นแทบทั้งสิ้น เช่น จักรวรรดิเปอร์เซีย จักรวรรดิโรมัน อาณาจักรกรีกโบราณ เป็นต้น และเมื่อการค้าเติบโตและพัฒนามากขึ้น คนและสินค้าจึงมีความหลากหลายทั้งชนิด ประเภทและปริมาณตามไปด้วย ส่งผลให้ธรรมเนียมและวิธีที่ใช้ปฏิบัติมีมากมายทั้งแบบเฉพาะกรณีและแบบเหมารวมแต่ยังคงเป็นเรื่องของการเก็บค่าธรรมเนียมที่ยึดถือปฏิบัติและยอมรับกันมาอย่างยาวนาน จึงเป็นที่มาของคำว่า CUSTOM(S) หรือ CUSTOMS ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันในระดับนานาชาติ ยกตัวอย่าง เช่น ประเทศฝรั่งเศสในยุคกลาง (ตั้งแต่ศตวรรษที่ 9 ถึงกลางศตวรรษที่ 15) มีการจัดเก็บอากรศุลกากร เรียกว่า Droits de Coutume ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า CUSTOMS คือ ค่าธรรมเนียมหรือภาษีที่เรียกเก็บหรือจัดเก็บจากสินค้าที่ผ่านเข้าออกระหว่างประเทศ (อ้างอิงจาก หนังสือ World History of the Customs and Tariffs ของ Hironori Asakura (2003) และ หนังสือ Customs & Customs Legislations ของ Mahmoud Abouel Alla (2011)) นอกจากนี้ จากหลักฐานทางโบราณคดีที่มีชื่อเสียงหลายแห่งของโลก พบว่า Customs หรือ กิจการด้านศุลกากร เกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับการเกิดขึ้นของการค้าขาย การปกครอง การศาสนา และการทหาร/กองทัพ ที่มีอย่างยาวนาน ตั้งแต่ยุคโบราณ ทั้งนี้ มีการค้นพบพิภพอัคราศุลกากร "The Palmyrian Tariff" แกะสลักบนกำแพงหิน มีอายุเก่า

แก่ในคริสต์ศักราช 137 ณ เมืองพัลไมรา (Palmyra) ของ นครซีเรียโบราณ ประเทศซีเรียในปัจจุบัน และ บันทึก ศาสตร์ด้านการบริหารภาษีในคัมภีร์อรรถศาสตร์ (Arthashastra) ในยุคจักรวรรดิโมริยะ ระหว่าง ปี พ.ศ. 221 – พ.ศ. 358 (321 – 185 ปี ก่อนคริสต์ศักราช) ประเทศอินเดียในปัจจุบัน เหล่านี้เป็นหลักฐานที่ยืนยันว่ากิจการศุลกากรเป็นงานที่มีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ และมีส่วนสำคัญต่อความ เจริญรุ่งเรืองของนานาอารยประเทศมาอย่างยาวนาน

หมายถึง โรงภาษี หรือที่ทำการศุลกากร ซึ่งเป็นคำในภาษา สันสกฤตและถูกบันทึกอยู่ในคัมภีร์อรรถศาสตร์ (Arthashastra) หรือตำราการปกครองและเศรษฐกิจ รวมถึงการบริหาร จัดการบ้านเมืองของกษัตริย์ เมื่อราว 300 ปีก่อนคริสตกาล (ประมาณ 2,300 ปีที่ผ่านมา) แต่งโดยเกาติลยะ (Kautilya) ครุฑนักปรัชญาชาวอินเดียและเป็นพระอาจารย์ที่ปรึกษาส่วน พระองค์ของกษัตริย์อินเดียหลายพระองค์รวมถึงพระเจ้า อโศกมหาราช จึงอาจกล่าวได้ว่า "ศุลกา" เมื่อรวมกับ "กร"

ภาพที่ 1: The Palmyrian Tariff, Syria

ที่มา: The State Hermitage Museum, Russia 2018

อย่างไรก็ตาม คำว่า "ศุลกากร" ไม่ได้เกิดขึ้น มาในสมัยกรุงศรีอยุธยา หากแต่เป็นคำที่คิดค้นขึ้นมา ภายหลังเพื่อให้ตรงกับคำว่า "CUSTOMS" ในภาษา อังกฤษ โดย เจ้าพระยาภาสกรวงศ์ (ชุมพร บุณนาค) ปี พ.ศ. 2422– 2434 ในตำแหน่งผู้บัญชาการกรมศุลกากร หรืออธิบดีกรมศุลกากรคนแรก ทั้งนี้ ผู้เขียนพบว่า ได้มี การกล่าวถึงคำว่า Sulka (ศุลกา) หมายถึง ภาษีที่มาจากการค้าขายระหว่างประเทศ Sulkadhyaksa (ศุลกา-ดักษา) หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้เก็บภาษี และ Sulkasala (ศุลกาศาลา)

ซึ่งหมายถึง ผู้ทำ และใช้ประกอบเป็นส่วนหลังของคำสมาส¹ จึงได้คำศัพท์ใหม่ที่สมบูรณ์แบบขึ้น คือ "ศุลกากร" หมายถึง เจ้าหน้าที่ด้านการตรวจเก็บภาษีอากรจากของที่นำเข้ามา ในและส่งออกนอกประเทศ นั่นเอง

¹คำสมาส หมายถึง การเอาศัพท์ตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาต่อกันเป็นคำศัพท์ เดียว ตามหลักที่ได้มาจากไวยากรณ์บาลีและสันสกฤต เช่น ประวัติ + ศาสตร์ เป็น ประวัติศาสตร์, รัฐ + ศาสตร์ เป็น รัฐศาสตร์, อุดม + การณ์ เป็น อุดมการณ์ เป็นต้น

ภาพที่ 2 : ตัวอย่างคำแปลบางส่วนด้านการบริหารกิจการภาษี จากคำภีร์อรรถศาสตร์ (Arthashastra)

(e) officers in the Land Custom Department : ⁸⁷
As soon earlier, the Superintendent of Tolls (śūlkādhyakṣa) is in charge of collecting four kinds of 'śūlka' (bhūya, śūlhyantara, praveśya and nigrahya). In his department of land-custom he is assisted by other subordinate officials of which mention should be made of -
(1) the toll or duty - collectors posted at each custom-house at city-gates,
(11) the 'antapālā', the boundary-officer who is to charge the road-cross (varṇā) at the time of issuing the entry-permit. To these may be added the official spies ⁸⁸ who are specially deputed by the Collector-General (Samharta) to ascertain the payment of duty and other allied charges "as regards foreign merchandise of superior or inferior quality arriving thither by land or water" (Artha.II,35).
(f) officers in the Sea-custom Department :
As discussed earlier in the topic on "Revenue from Trade and Commerce", the Superintendent of Ships (nāvādhyakṣa) ⁸⁹ is the

ที่มา: The Oriental Research Institute of Mysore, India 2018

ในขณะที่ ศุลกสถาน (Customs House) หรือ โรงภาษี เริ่มมีเป็นครั้งแรกภายหลังจากประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาเบาว์ริง² กับประเทศอังกฤษ ซึ่งในตอนหนึ่งของสัญญาระบุว่า ไทยจะต้องปลูกโรงภาษีให้ใกล้ท่าจอดเรือพอสมควร จึงเป็นที่มาของ โรงภาษี หรือ ที่ทำการศุลกากรซึ่งตั้งอยู่ปากคลองผดุงกรุงเกษม มีลักษณะของอาคารเป็นเรือนปั้นหย่าชั้นเดียว หันหน้าลงแม่น้ำ ภายหลังได้ปรับปรุงเป็นตึกให้ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้แบงก์เข้า และได้สร้าง ศุลกสถาน (Customs House) ขึ้นใหม่แทนที่เดิม ณ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งบางรัก ในปี พ.ศ.2433 ซึ่งในขณะนั้น ถือเป็นโรงภาษีรูปทรงยุโรปแบบนีโอคลาสสิกและสมมาตรตามวิธีของปัลลาดีโอ (Palladian Architecture) เป็นอาคารสูง 3 ชั้น มีมุขกลาง

สูง 4 ชั้น ตัวอาคารประกอบด้วยอาคาร 3 หลังเชื่อมต่อกันเป็นรูปคล้ายตัวอักษรโอในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความสวยงาม ทันสมัย และเป็นปากประตูพระนครทางด้านทิศใต้ ที่พ่อค้าวาณิชชาวต่างชาติต้องเข้ามาติดต่อเพื่อจ่ายภาษีศุลกากรจากเรือสินค้าต่างประเทศ โดยมีการกล่าวถึงอาคารศุลกสถานดังกล่าวในหนังสือ Bangkok Times Guide Book ปี ค.ศ.1890 ว่า "เป็นสถานที่งดงามแห่งหนึ่งในบรรดาสถานที่ซึ่งสร้างขึ้นในกรุงเทพฯ ภายในระยะ 10 ปีที่ล่วงมาแล้ว และตั้งอยู่ริมแม่น้ำในที่ตั้งง่าผ่าเผย เนื้อที่ซึ่งใช้เป็นท่าเรือ โกดังสินค้า ตัวตึกที่ทำการ และที่อยู่พนักงานที่เกี่ยวข้องกับศุลกสถานโดยตรง มีขนาดประมาณ 3-4 ไร่ ท่าเรือมีทางสะดวกสำหรับ

สนธิสัญญาเบาว์ริง เป็นหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีประเทศอังกฤษและประเทศสยาม ลงนามเมื่อ 18 เมษายน พ.ศ. 2398 โดย เซอร์จอห์น เบาว์ริง ราชทูตที่ได้รับการแต่งตั้งจากสมเด็จพระบรมราชินีนาถวิกตอเรีย เข้ามาทำสนธิสัญญา ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป คือ การอนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำการค้าเสรีในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากในอดีตการค้าของชาวตะวันตกถูกจัดเก็บภาษีการค้าขายจากทางราชการเป็นอย่างมาก จึงมีการทำสัญญาที่เกี่ยวกับ ศุลกากร คือ ยกเลิกการเก็บค่าธรรมเนียมปากเรือเปลี่ยนมาเป็นเก็บ ภาษี สินค้าขาเข้า ที่เรียกว่า "ภาษีร้อยชักสาม" ส่วนสินค้าขาออกให้เก็บตามที่ระบุในท้ายสัญญา เป็นชนิดไป มีการตั้งโรงภาษี เรียกว่า ศุลกสถาน (Customs House) ขึ้นเป็นที่ทำการศุลกากร นอกจากนี้ สนธิสัญญาดังกล่าวยังอนุญาตให้จัดตั้งกงสุลอังกฤษในกรุงเทพมหานคร และรับประกันสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ตลอดจนอนุญาตให้ชาวอังกฤษสามารถถือครองที่ดินในสยามได้ (อ้างอิงจาก รายงานประจำปี 2559 กรมศุลกากร และ TRUE ปลูกปัญญา 2560)

ขนถ่ายสินค้าจากเรือลำเลียง แม้เรือกลไฟขนาดใหญ่ ก็เข้าเทียบขนส่งสินค้าได้ มีโรงพักสินค้า และที่พักพนักงาน ตัวตึกใหญ่นั้นรูปทรงงดงามมี 3 ชั้น"

ในขณะเดียวกัน หนังสือตำนานกรมศุลกากรเรียบเรียงโดย พระยาอนุমানราชธน ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2482 ได้เขียนชมความงดงามของอาคารดังกล่าวไว้เช่นกันว่า "สมัยนั้น ถ้านั่งเรือไปตามแม่น้ำจะปรากฏตัวตึกกรมศุลกากรตั้งตระหง่านเด่นเห็นได้แต่ไกล ด้วยเป็นตึกที่ตอนกลางสูงถึง 3 ชั้น ซึ่งในสมัยนั้นนอกจากกระทรวงลาโหมแล้ว ดูเหมือนจะมีแต่ตึกกรมศุลกากร เท่านั้นที่เป็นตึกขนาดใหญ่ และสง่างาม" และเพราะความสวยงามและมีคุณค่าของอาคารหลังนี้ ในสมัยนั้นทางราชการจึงได้ใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับชาวต่างประเทศบ้าง ใช้เป็นที่รับรองบ้าง ใช้เป็นสถานที่เฝ้ารับในคราวพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา รวมทั้งพระราชพิธีสมโภชพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จนิวัติพระนครจากการเยือนประเทศในยุโรปครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2440 (ท่านผู้อ่านที่สนใจสามารถเข้าชมวิดีโออนิเมชันความงดงามของอาคารศุลกสถานได้ตาม QR Code ในภาพที่ 3 จัดทำโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เมื่อปี พ.ศ. 2555) ในเวลาต่อมาเมื่อการค้ากับต่างประเทศเจริญเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและศุลกสถานเดิมมีความคับแคบไม่เพียงพอต่อการให้บริการ รัฐบาลในสมัยนั้นจึงได้มีการ สร้างอาคารที่ทำการใหม่ให้เหมาะสมขึ้นแทนที่

ภาพที่ 3 : ศุลกสถาน (Customs House) ณ บริเวณริมน้ำเจ้าพระยา ฝั่งบางรัก และ QR Code

THE CUSTOMS HOUSE.

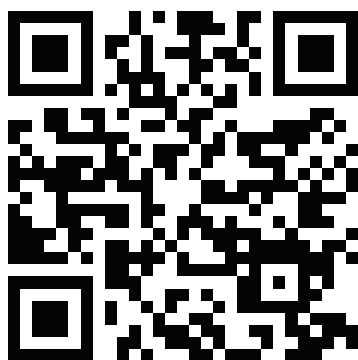

ที่มา: Twentieth Century Impressions of Siam, 1908

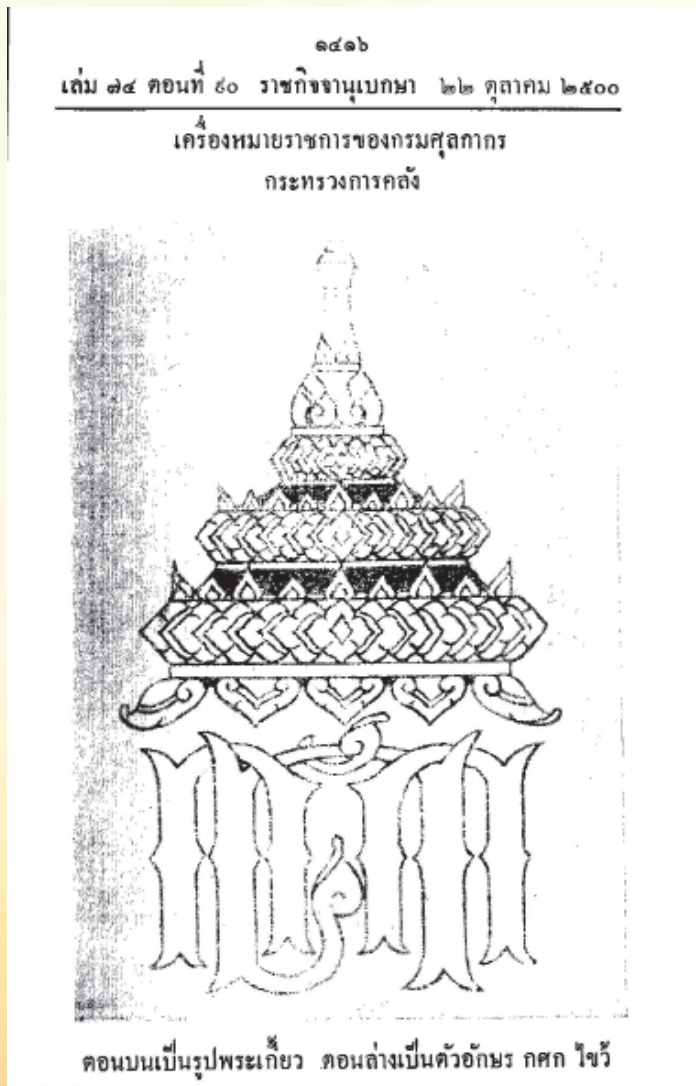
ภาพที่ 4: กรมศุลกากร ในปัจจุบัน

ที่มา: กรมศุลกากร, 2561

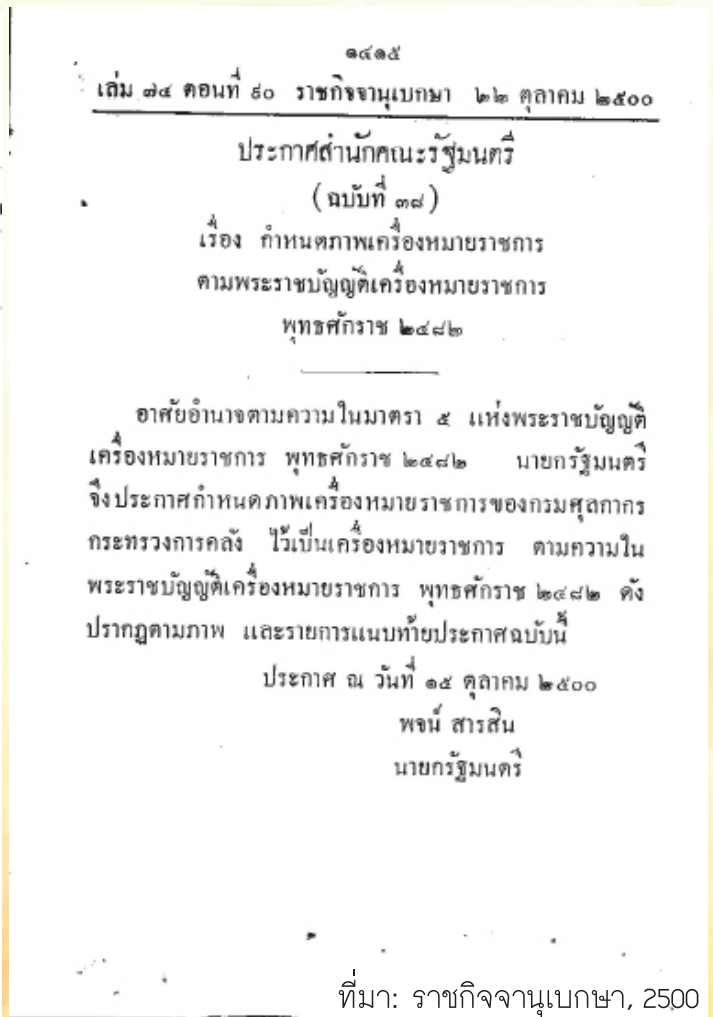

SCAN ME ศุลกสถาน.WMV

ทำการศุลกากร เดิมในปี พ.ศ. 2497 ณ สถานที่ตั้งปัจจุบัน กรมศุลกากร คลองเตย

สำหรับตราสัญลักษณ์กรมศุลกากร ถือเป็นอีกหนึ่งเครื่องหมายที่ยืนยันถึงความสำคัญของกิจการศุลกากร ที่มีต่อประเทศไทย ด้วยมีรูปพระเกี้ยวหรือจุลมงกุฏ ซึ่งเป็นสิริราภรณ์ประดับพระเศียรของพระมหากษัตริย์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ประดับอยู่เหนือตัวอักษร กศก ไขว้ หมายถึง กรมศุลกากร แสดงให้เห็นถึงความเป็นส่วนราชการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้น โดยตราสัญลักษณ์ดังกล่าว เป็นไปตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ 38) เรื่อง กำหนดภาพเครื่องหมายราชการตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช 2482

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา, 2500

ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2500 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 74 ตอนที่ 90 วันที่ 22 ตุลาคม 2500 หน้าที่ 1415-1416)

การเก็บภาษีอากรในสมัยโบราณของไทย ส่วนที่เป็นภาษีศุลกากร "อากรขนอน" หรือ "ภาษีผ่านด่าน" ซึ่งเรียกเก็บจากการค้ากับต่างประเทศ โดยชักส่วนจากสินค้าหรือเก็บเป็นเงินตามระวางบรรทุกสินค้าหรือขนาดของพาหนะ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านตรวจเก็บภาษีขาเข้าขาออกเฉพาะ เรียกว่า พระคลังสินค้า

มีสถานที่สำหรับการภาษี เรียกว่า ขนอน และมีนายขนอน เป็นผู้จัดเก็บภาษี โดยมีหลักฐานในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชว่ามีการเก็บ 2 ประเภท คือ

1. จังกอบเรือสินค้า หรือที่เรียกว่า ค่าปากเรือ โดยเก็บตามพิกัดขนาดปากเรือ โดยกำหนดว่าเรือลำใดปากกว้างกว่า 6 ศอก แม้จะยาวไม่ถึง 6 วา เก็บค่า

ปากเรือลำละ 6 บาท (ภายหลังถูกยกเลิกไปจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2398 และให้เก็บได้เพียงภาษีขาเข้าไม่เกินร้อยละ 3)

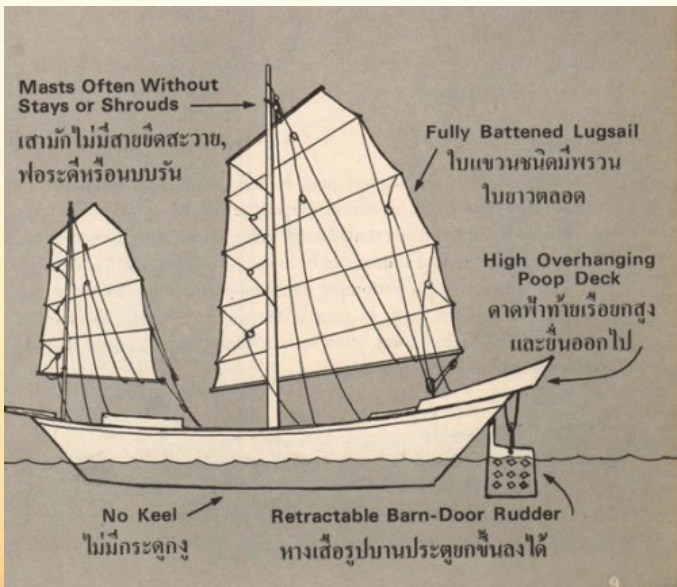
2. จังกอบสินค้า เก็บจากสินค้าที่มีการนำเข้าและส่งออก ภายหลังได้มีการพัฒนาการไปจนเป็นภาษีศุลกากรซึ่งการเก็บภาษีขาเข้าในสมัยอยุธยามีข้อกำหนดและข้อยกเว้น กรณีเป็นสินค้าที่มาจากเมืองที่มีพระราชไมตรีและไปมาค้าขายอย่างสม่ำเสมอ จะเก็บค่าปากเรือ 4 วาขึ้นไป วาละ 12 บาท และเก็บภาษีสินค้า 100 ชัก 3 และสำหรับสินค้าจากประเทศที่ไม่ได้มีการค้าขายกันเป็นประจำ จะเก็บค่าปากเรือ วาละ 20 บาท และเก็บภาษีสินค้า 100 ชัก 5

ทั้งนี้ ด้านขนอน ในกรุงศรีอยุธยานั้นมีหน้าที่จัดเก็บภาษีและนำส่งเข้าคลังหลวง โดยมีด้านขนอนตั้งอยู่ตามลำแม่น้ำโดยรอบพระนครถึง 4 ด้าน ได้แก่ ขนอนหลวง (บางตะนาวศรี) ขนอนปากน้ำ ขนอนบางกลาง และขนอนบ้านข้าวเม่า นอกจากนี้ยังมีขนอนบกที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพระนครที่ตำบลบ้านศาลาเกวียน คอยเก็บภาษีที่มาทางบก เช่น เกวียนที่เดินทางมาจากลุ่มแม่น้ำโขงและเขมร สำหรับรูปแบบการทำงานของด้านขนอน มีบันทึกอยู่ในคำให้การของขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม (เอกสารจากหอหลวง) กล่าวโดยสรุปว่า แต่ละด้านจะมีขุนด่านและหมื่นขนอน ประจำอยู่ด้านละ 1 นาย รวมเจ้านาย 2 คน และมีไพร่หลวงอีก 20 คน มีหน้าที่เก็บจังกอบและเฝ้าระวังรักษาการ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเวรยามละ 15 วัน สำหรับตรวจตราของต้องห้ามต้องกำกวดตามกฎหมาย รวมถึงตรวจตราผู้คนและสิ่งแปลกปลอมที่มีการเข้า-ออกพระนคร โดยจะคอยซักถามเหตุการณ์ ที่มาที่ไปอย่างเข้มงวด และมีม้าเร็วและเรือเร็วสำหรับคอยรับ-แจ้งเหตุการณ์ ข่าวสารสำคัญให้แก่เจ้านายภายในพระนครอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนของการจัดเก็บภาษีตามหัวเมืองเป็นหน้าที่ของเจ้าเมืองในแต่ละหัวเมืองซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสมุหนายก

สมุหพระกลาโหม และกรมท่าการค้าในช่วงกรุงศรีอยุธยา ถือว่ามีความเจริญรุ่งเรืองมาก เนื่องจากมีชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับจีน เห็นได้จากพระมหากษัตริย์สมัยกรุงศรีอยุธยา ส่งทูตไปจิ้มก้องจักรพรรดิจีนหลายครั้ง ซึ่งถือเป็นรูปแบบการเจริญทางพระราชไมตรีด้วยการถวายเครื่องราชบรรณาการ ถือเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกันเพื่อจะได้เข้าไปค้าขายในเมืองจีนโดยสะดวกและได้ผลประโยชน์ทางการค้าตอบแทน เช่น ซื้อสินค้าของจีนโดยไม่ต้องเสียภาษีในสินค้าประเภทผ้าไหม เครื่องเคลือบ ทั้งนำมาใช้เองและขายต่อให้ต่างชาติ โดยเฉพาะชาติตะวันตกทั้งหลายที่ไม่ได้จิ้มก้องก็มาซื้อสินค้า

ภาพที่ 6 : การค้าระหว่างประเทศสมัยโบราณของไทย

ที่มา: นิทรรศน์รัตนโกสินทร์, 2560

ต่อจากทางอยุธยา ส่งผลให้กรุงศรีอยุธยากลายเป็นเมือง ศูนย์กลางสำคัญในการกระจายสินค้าจีนไปยังเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้

ในขณะเดียวกัน พ่อค้าและบริษัทห้างร้านตะวันตก จากฝั่งยุโรปหลายชาติได้เดินทางเข้ามาค้าขายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากโปรตุเกส สเปน ฮอลันดา อังกฤษ เดนมาร์ก และฝรั่งเศส วิธีการที่กรุงศรีอยุธยา ค้าขายกับประเทศตะวันตก ใช้ระบบพระคลังสินค้า ที่กำหนดให้พ่อค้าขายสินค้าแก่รัฐบาลแต่เพียงผู้เดียว ทางราชการมีสิทธิ์ตรวจดูและเลือกซื้อสินค้าที่มีความ

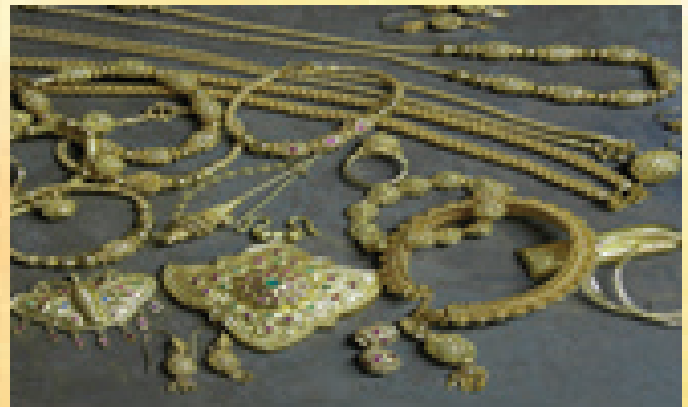
ต้องการก่อน พร้อมทั้งกำหนดรายการสินค้าประเภท อาวุธ เช่น ปืนและกำมะถัน ที่ทางการจะซื้อไว้ทั้งหมดหรือ บางส่วน โดยห้ามขายให้แก่ประชาชน เมื่อซื้อสินค้าไว้เกิน ความต้องการแล้วจึงอนุญาตให้พ่อค้าต่างชาติขายให้แก่ ประชาชนได้ ในขณะเดียวกัน สำหรับสินค้าขาออกที่เป็น ของหายาก ทางราชการจะกำหนดเป็นสินค้าต้องห้าม ผู้ใดมีต้องขายให้ราชการผู้เดียว เช่น ไม้หอม กฤษณา ฝาง ดินบุก งาช้าง เขากวางอ่อน โดยราชการจะเป็นผู้ขายให้แก่ พ่อค้าต่างประเทศที่มาค้าขายในกรุงศรีอยุธยาส่วนหนึ่ง ในส่วนที่เหลือจะรวมเข้ากับสินค้าที่ทางการซื้อไว้เพื่อ บรรจุลงเรือสำเภาหลวง (แต่งสำเภา) ไปขายยังประเทศ ต่างๆ เช่น อินเดีย ปัตตาเวีย มลายู เวียดนาม จีน และ ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นรูปแบบการค้าผูกขาดและเป็นนโยบายการ ค้าต่างประเทศของไทยสมัยนั้น พระคลังสินค้าจึงเปรียบ เสมือนองค์การการค้าของทางราชการที่สร้างขึ้นเพื่อควบคุม การค้าทั้งขาเข้าและขาออก โดยดำเนินการค้าเองด้วย วิธีผูกขาดการค้าและนำกำไรที่ได้ส่งเข้าพระคลังหลวง เพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจการงานพิธี จัดหากำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพ เบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ และการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า อย่างนานาอารยประเทศ

สำหรับ สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ มีผลผลิต ทางการเกษตรโดยตรงและแปรรูป ข้าว พริกไทย เครื่องเทศ กระวาน กานพลู ลูกจันทน์เทศ ผลิตผลที่ได้ จากป่า ข้างมีชีวิต หนังสัตว์ หนังปลากระเบน งาช้าง ไม้ ฝาง ไม้จันทน์ กฤษณา นอแรด ครั่ง ยางรัก ยางสน ชันโรง กายาน สินแร่ ดินบุก ตะกั่ว เครื่องหัตถกรรมและอื่นๆ ใน ขณะที่ สินค้านำเข้า ประกอบด้วย สินค้าประเภทเครื่อง แต่งกาย เครื่องประดับ ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ได้แก่ ผ้าแพรม้วน แพรดอก ผ้าลายทอง แพรโล่ เครื่องถ้วย ขาม เครื่องกระเบื้อง กำมะถัน สารส้ม ทองแดง เหล็ก เครื่องเทศ พัด อาวุธดาบ หอก เกราะ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า

บทบาทของศุลกากรภายใต้พระคลังสินค้า มีอำนาจหน้าที่และบทบาทกว้างขวางเป็นอย่างมากมาแต่สมัยโบราณ จึงเปรียบเสมือนเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการควบคุมการค้าขายและราคาสินค้าของประเทศไทยไปในตัว ในขณะเดียวกัน การพัฒนาในด้านการศุลกากรมิให้เห็นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องและเป็นไปตามสถานการณ์ภาวะความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองและของโลกจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยยุคใหม่ของศุลกากรไทยเริ่มเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2417 เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงจัดตั้ง หอรัษฎากรพิพัฒน์ เป็นสำนักงานกลางในการจัดเก็บและรวบรวมรายได้แผ่นดิน โดยมีศุลกากรเป็น

ภาพที่ 7 : สินค้าส่งออก-นำเข้าที่สำคัญในสมัยอยุธยา

ที่มา: สยาม-โปรตุเกสศึกษา, 2553

หน่วยงานหลักรับผิดชอบในด้านการจัดเก็บภาษีขาเข้าขาออกเพื่อเป็นรายได้ของรัฐ จึงเปรียบเสมือนเป็นการก่อตั้งกรมศุลกากรในประเทศไทยขึ้นอย่างเป็นทางการนับแต่นั้นเป็นต้นมา

ทั้งนี้ กรมศุลกากร ผู้เป็นปราชญ์หน้าด่านสำคัญทางเศรษฐกิจได้ผ่านร้อนผ่านหนาวและเป็นประตูของประเทศมาเป็นระยะเวลามากกว่า 144 ปี แม้ประตูประเทศแห่งนี้จะมีอายุมาก แต่เป็นประตูประเทศที่ไม่เคยเก่าหรือล้าสมัยเลยแต่ประการใด ด้วยกรมศุลกากรในปัจจุบันมีวิสัยทัศน์ "องค์กรที่มุ่งมั่นให้บริการศุลกากรเป็นเลิศ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจ

ไทยและเชื่อมโยงการค้าโลก" ซึ่งสอดคล้องเป็นอย่างดีกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของกรมฯ ที่ว่า "รับผิดชอบ สุจริต จิตบริการ" ประกอบกับบทบาทความเป็นผู้นำในด้านการจัดเก็บภาษี แม้ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงและลดน้อยลงตามข้อตกลงการเปิดเสรีทางการค้า แต่กรมศุลกากรยังคงมีบทบาทหลักในการเก็บภาษีสินค้านำเข้า-ส่งออกที่ไม่ครอบคลุมตามข้อตกลงต่างๆ และจะต้องมีการเก็บภาษีชนิดอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บแทนกรมสรรพากร ภาษีสรรพสามิตจัดเก็บแทนกรมสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย จัดเก็บแทนกระทรวงมหาดไทย และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายต่างๆ เช่น ค่าธรรมเนียมพิเศษแทนกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น รวมถึงต้องแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในการอำนวยความสะดวกทางการค้า และปกป้องสังคมจากภัยคุกคามภายนอกประเทศในทุกรูปแบบ จึงอาจกล่าวได้ว่า กรมศุลกากร เป็น "ผู้ปิดทองหลังพระ" อย่างแท้จริง ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานแก่ข้าราชการและประชาชนทั้งประเทศมาอย่างเนิ่นนาน ความว่า "การทำความดีไม่จำเป็นต้องอวดใคร หรือประกาศให้ใครรู้ ให้ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ และถือว่าความสำเร็จในการทำหน้าที่เป็นบำเหน็จรางวัลที่สมบูรณ์แล้ว และเมื่อปิดทองไปข้างหลังพระเรื่อยๆ แล้วทองจะล้นออกมาที่หน้าพระเอง" (จากบันทึกความทรงจำพล.ต.อ. วชิษฐ เดชกุญชร ในคืนวันหนึ่งของปี พ.ศ. ๒๕๑๐ (ยุคในขณะนั้นพันตำรวจโท) หลังจากได้รับพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำ ณ วังไกลกังวลและได้รับพระเครื่องพระราชทาน คือ สมเด็จจิตรลดาหรือพระกำลังแผ่นดินพร้อมกับทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราโชวาทเรื่อง การปิดทองหลังพระ) ซึ่งผู้เขียนมีความเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า ข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานราชการ ของกรมศุลกากรทุกคน มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มความสามารถ ไม่ว่าจะเป็น

งานเบื้องหน้าหรือเบื้องหลัง และพร้อมเป็นกลไกในการขับเคลื่อนประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตราบเท่าที่ยังมีประเทศไทยอยู่บนผืนแผ่นดินสุวรรณภูมิ

ดังนั้น ท่านผู้อ่าน ในฐานะพระเดชพระคุณคุณท่าน คุณพี่ แม่นาย แม่หญิง และอเจ้ทั้งหลายเมื่อได้อ่านได้ศึกษาบทความข้างต้นแล้ว จะมีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์เกี่ยวกับที่มา ต้นกำเนิด หน้าที่และบทบาทของศุลกากร (CUSTOMS) มากยิ่งขึ้น และเมื่อใดที่ท่านมีความจำเป็นต้องเดินทางเข้า-ออกประเทศ นำสินค้าเข้า-ส่งสินค้าออก เสียภาษีชำระค่าอากร และ/หรือกระทำการกิจการงานใดที่มีบริการด้านศุลกากรเข้าไปเกี่ยวข้อง ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกท่าน พร้อมส่งเสริมและสนับสนุนให้การศุลกากรของไทยก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว เป็นเสาหลักให้เศรษฐกิจไทยได้อย่างภาคภูมิใจ และให้แน่ใจได้ว่าประตูของประเทศบ้านนี้ได้ทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยมุ่งหวังจะให้เศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติมีความมั่นคง สงบสุข อันมีผลดีต่อประชาชน คือ ตัวเราท่านทุกคนนั่นเอง

